

POSTANOWIENIE

Dnia 5 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania T. S.A. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w Warszawie
z udziałem M.G. i P.P.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 5 marca 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Warszawie z dnia 20 listopada 2024 r., sygn. akt III AUa 1198/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddziału
w Warszawie na rzecz T. S.A. w W. kwotę 240,00 (dwieście
czterdzieści) złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za czas po
upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia
do dnia zapłaty - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzją z 19 lutego 2019 r. (nr [...]), wydaną na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3, w zw. z art. 8 ust. 1, art. 38 ust. 1 i art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a i c oraz art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 36 ust. 1, 2, 4 i 11 ustawy z dnia 12 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz.

1778) w zw. z art. 58 § 1 i 2 k.c., Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w Warszawie stwierdził, że ubezpieczona M.G., w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek T. S.A. Jednocześnie organ rentowy ustalił dla tej ubezpieczonej podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że na podstawie dokumentów zgromadzonych w czasie kontroli, w szczególności umów cywilnoprawnych, wydruków z kartami wynagrodzeń, zestawień wypłat z umów cywilnoprawnych, faktur, nośnika pamięci USB z zestawieniem wypłat z umów cywilnoprawnych, umów o współpracy, dowodów w postaci zeznań ubezpieczonych, uwzględniając specyfikację powierzonych obowiązków, sposób wykonywania pracy oraz cechy w łączącym stosunku prawnym, inspektorzy kontroli stwierdzili, że zawierane umowy noszą cechy umów o pracę, a nie umów cywilnoprawnych.

Decyzją z 19 lutego 2019 r. (nr [...]), wydaną na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3, w zw. z art. 8 ust. 1, art. 38 ust. 1 i art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a i c oraz art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 36 ust. 1, 2, 4 i 11 ustawy z dnia 12 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1778) w zw. z art. 58 § 1 i 2 k.c., Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w Warszawie stwierdził, że ubezpieczony P.P., w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek T. S.A. Jednocześnie, organ rentowy ustalił dla tego ubezpieczonego podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 24 listopada 2021 r. (sygn. akt XIV U 673/19), wydanym w sprawie T. S.A. w W., z odwołań od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w Warszawie w połączonych sprawach, z udziałem M.G. i P.P., o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek, zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż M.G. nie podlega obowiązkowo

ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji, jako pracownik u płatnika składek T. S.A. w W. (pkt 1 wyroku), zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż P.P. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji, jako pracownik u płatnika składek T. S.A. w W. (pkt 2 wyroku) i zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w Warszawie na rzecz T. S.A. w W. kwotę 360 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 3 wyroku).

Na skutek apelacji organu rentowego, Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z 20 listopada 2024 r. (sygn. akt III AUa 1198/22), oddalił apelację i zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującej kwotę 480 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu tego świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty.

Skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego wywiódł organ rentowy, zaskarżając w całości wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie, zarzucając:

1. naruszenia prawa procesowego, tj.:
 1. art. 327¹ § 1 k.p.c., poprzez brak wskazania w uzasadnieniu czym różniła się praca ubezpieczonych od pracy osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w zakresie sposobu jej wykonywania;
 2. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez przyjęcie że ubezpieczeni pracowali na podstawie umowy o dzieło w sytuacji, gdy inni pracownicy wykonywali te same czynności na podstawie umowy o pracę, dokonując w ten sposób nieuprawnionego podziału zatrudnionych przez T. S.A. (dalej „T. S.A.”) osób, na pracowników i współpracowników;
3. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:
 1. art. 627 k.c., przez błędną wykładnię polegającą na zastosowaniu powyższego przepisu mimo tego, że zawarte umowy nie miały charakteru umowy o dzieło;

2. art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej w zw. z art. 22 § 1 k.p. i art. 22 § 1² k.p., przez błędną wykładnię polegającą na jego niezastosowaniu mimo tego, że ubezpieczony pracując na rzecz T. S.A. faktycznie wykonywał te same czynności, na tych samych zasadach jak pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę.

Mając na uwadze powyższe organ rentowy wniosł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a w sytuacji uznania przez Sąd Najwyższy, że podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona - uchylenie wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie, co do istoty sprawy, poprzez oddalenie odwołań odwołującej spółki i zasądzenie od odwołującej spółki na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wskazując na powyższe podstawy organ rentowy wniosł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o art. 398⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. z uwagi na fakt, iż skarga jest oczywiście uzasadniona.

Zdaniem skarżącego organu rentowego ubezpieczeni tak samo jak pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę, wykonywali pracę w zespole, bez którego nie byłoby w stanie wykonać swojej pracy, korzystali ze sprzętu T. S.A., wykonywali pracę pod nadzorem, nieprzerwanie, w miejscu i czasie wskazanym przez T. S.A., efekt ich pracy musiał odpowiadać standardom technicznym, jakościowym określonym przez T. S.A. Skarżący w uzasadnieniu wniosku wskazał też, że pracodawca nie może w sposób dowolny kształtować więzi/stosunku ubezpieczeniowego. O jego charakterze decyduje w pierwszej kolejności sposób wykonywania umowy. W przedmiotowej sprawie nie sposób uznać, iż zachodzą jakiegokolwiek wątpliwości jaki był charakter pracy wykonywanej przez ubezpieczonych. W ocenie organu rentowego powyższe okoliczności wyraźnie wskazują na fakt, że ubezpieczeni wykonywali swoją pracę na rzecz T. S.A. na podstawie umowy o pracę, a nie umowy o dzieło.

W odpowiedzi na wywiedzioną skargę kasacyjną odwołująca spółka wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, oddalenie skargi kasacyjnej - w przypadku przyjęcia jej do

rozpoznania oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika składek zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przewidzianych prawem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wywiedziona w niniejszej sprawie nie kwalifikuje się do dalszego przyjęcia i jej merytorycznego rozpoznania.

Podkreślić należy, że skarga kasacyjna podlega badaniu (na etapie przedsądu) w zakresie spełnienia przez nią warunków formalnych. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli tak zwanego przedsądu, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. do czterech ma, w konsekwencji, zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie, nawet takiej, w której prawomocne orzeczenie zostało wydane w warunkach błędu w subsumpcji, czy też wyniku wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym bowiem razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a jego zadaniem nie jest przecież dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona skarżąca wskazała, że jest ona oczywiście uzasadniona – przywołano więc przesłankę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (błędnie przy tym wskazując na pkt 1 art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Z uzasadnienia wniosku nie wynika jednak, że w niniejszej sprawie mamy rzeczywiście do czynienia z powyższą przesłanką przedsądu – poza polemiką ze stanowiskiem Sądu II instancji skarżący organ rentowy nie wykazał kwalifikowanego naruszenia jakichkolwiek przepisów prawa.

Należy przypomnieć, że z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że strona skarżąca musi wskazać, w czym (w jej ocenie) wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Strona skarżąca powinna więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126 i z 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto, przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Takiej okoliczności strona skarżąca jednak nie wykazała.

Podkreślenia wymaga także, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także

badanie czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, nawet zarzucający naruszenia przepisów prawa materialnego, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c., jest *a limine* niedopuszczalny. Sąd Najwyższy nie pełni bowiem roli trzeciej instancji sądowej, a skarga kasacyjna nie może być wykorzystywana jako instrument pozwalający na kwestionowanie niesatysfakcjonującego stronę rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji.

Z tego powodu zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., w aktualnym stanie prawnym, nie może stanowić skutecznej podstawy kasacyjnej. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprawdzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 § 1 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów. Zarzuty naruszenia art. 233 § 1 i 2 k.p.c. nie mogą być więc w ogóle podstawą skargi kasacyjnej. Przepis art. 233 § 1 k.p.c. nie uprawnia również do kwestionowania kompletności ustaleń faktycznych, niezbędnych dla prawidłowej subsumcji przepisów prawa materialnego. Zarzut naruszenia tego przepisu nie może również uzasadniać tezy o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, skoro nawet w razie przyjęcia jej do rozpoznania Sąd Najwyższy nie mógłby rozważać zasadności naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (zob. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 lipca 2025 r., I CSK 2569/24, Legalis nr 3245232; postanowienie Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2024 r., III USK 368/23, Legalis nr 3168652).

Także zarzut naruszenie przez sąd drugiej instancji zasad sporządzania uzasadnienia orzeczenia, tj. art. 327¹ k.p.c., jedynie wyjątkowo może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną, co ma miejsce, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli (zob. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 czerwca 2025 r., I CSK 3994/24, Legalis nr 3239459). Z taką sytuacją jednak nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ustosunkował się precyzyjnie do wszystkich zarzutów apelacyjnych. Zdaniem Sądu

Apelacyjnego - z czym należy się zgodzić - Sąd Okręgowy wydał w niniejszej sprawie prawidłowe rozstrzygnięcie, które znajduje uzasadnienie w okolicznościach faktycznych sprawy oraz w obowiązujących przepisach prawa. W niniejszej sprawie - biorąc pod uwagę ustalenia faktyczne - należało uznać, że nie zostało wykazane, że sporne stosunki prawne wiążące ubezpieczonych z odwołującą spółką, były faktycznie wykonywane w reżimie stosunków pracy w rozumieniu art. 22 § 1 k.p. - ze względu na brak w tych przypadkach koniecznego elementu podporządkowania pracowniczego. Ustalenia te, jak to już zostało wskazane wyżej, wiążą Sąd Najwyższy.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 118).

DS.

[SOP]